

Všeobecné informácie o smernici MiFID

1. Čo je to MiFID a čo pre klienta znamená?

Skratka MiFID pozostáva z anglických slov Markets in Financial Instruments Directive. Je to európska smernica, ktorá upravuje prácu na trhoch s finančnými nástrojmi. Klient sa s pojmom MiFID v praxi stretne, ak sa rozhodne investovať na finančných trhoch.

MiFID kategorizuje klientov do troch skupín podľa ich znalostí, skúseností a v prípade právnických osôb tiež podľa veľkosti a typospoločnosti:

- neprofesionálni klienti (väčšinou fyzické osoby alebo živnostníci)
- profesionálni klienti (napr. veľké nadnárodné spoločnosti, obchodníci s cennými papiermi)
- oprávnené protistrany (napr. banky, poisťovne)

Každý kategórii klientov finančné inštitúcie prispôbia prístup, pričom legislatíva presne určuje, ako je potrebné pristupovať k jednotlivým kategóriám klientov. Každá kategória klientov má nárok aj na odlišný stupeň ochrany, pričom neprofesionálni klienti požívajú najvyššiu ochranu, oprávnené protistrany najnižšiu mieru ochrany investora. Ochrana je zameraná najmä na poskytnutie vhodného produktu pre každú kategóriu investora, čo je zabezpečené vyhodnotením tzv. testu vhodnosti vyplneného klientom.

Na Slovensku je MiFID implementovaný do zákona č. 566/2001 (novelizovaný zákonom č. 209/2007 Z.z.) o cenných papieroch a do opatrenia NBS č. 378/2007 Z.z. o poskytovaní informácií klientom a jeho účinnosť je od 1. novembra 2007 so šesťmesačným prechodným obdobím.

2. Ciele MiFIDu a ich uplatnenie

Hlavné ciele MiFIDu sú:

- vytvoriť rovnaké podmienky pre investičné služby vo všetkých členských štátoch EÚ
- zvýšiť ochranu klientov – investorov
- zvýšiť trhovú transparentnosť
- vytvoriť efektívnejší kapitálový trh

Hlavná zmena je v prístupe smerom ku klientovi. Je potrebné pri každom predaji finančných nástrojov podrobne preskúmať vhodnosť daného produktu pre klienta prostredníctvom tzv. testu vhodnosti alebo investičného dotazníka. V týchto testoch sa získavajú informácie o klientovi, na základe ktorých sa posudzuje či je príslušný finančný produkt vhodný a primeraný pre klienta z hľadiska jeho skúseností s investovaním, charakteru finančného produktu, finančnej situácie klienta a investičných zámerov.

Poznámka: Profesionálni klienti nevyplňajú v teste vhodnosti otázky o znalostiach a skúsenostiach, keďže ich ako profesionáli majú mať, a oprávnené protistrany nevyplňajú testy vôbec, keďže sú pre nich všetky finančné nástroje vhodné. Hlavným výstupom testovania je teda určenie správneho produktu pre správneho klienta.

3. Kategorizácia klientov

Klienti sú zaradení do troch kategórií:

Oprávnená protistrana – do tejto kategórie spadajú obchodní partneri, ktorí sa zo zákona považujú za dostatočne skúsených a veľkých pre obchodovanie na finančných trhoch, teda nepotrebujú dodatočnú ochranu – banky, poisťovne, správcovia fondov, investičné spoločnosti, centrálné banky, dôchodkové fondy, vlády štátov, nadnárodné organizácie atď. Každá oprávnená protistrana je oboznámená so svojou kategorizáciou a vyjadruje s ňou súhlas. Oprávnená protistrana môže obchodovať všetky produkty finančných trhov aj bez vyplňania testu vhodnosti (pozn. oprávnené protistrany môže požiadať aj o inú kategorizáciu pre všetky alebo niektoré typy nástrojov).

Profesionálny klient – je klient, ktorý má odborné znalosti, skúsenosti a poznatky na uskutočňovanie vlastných rozhodnutí o investíciách a na riadne posudzovanie rizík, ktoré sú s tým spojené. Profesionálny klient nemusí vyplniť časť testu vhodnosti o svojich znalostiach a skúsenostiach na finančných trhoch.

Neprofesionálny klient – kategória zahŕňa všetkých ostatných bežných klientov, ktorí nespĺňajú podmienky pre profesionálneho klienta alebo oprávnenú protistranu. V prípade kategórie „neprofesionálny klient“ je potrebné vyplniť test vhodnosti alebo/aj investičný dotazník, na základe ktorého potom môže banka odporučiť ten správny produkt pre daného klienta. Pre každú kategóriu klientov sú v zákone presne definované požiadavky na obsah a rozsah informácií, ktoré je finančná inštitúcia povinná poskytnúť klientovi pred realizáciou operácie s finančnými nástrojmi, pričom neprofesionálni klienti majú najvyššiu úroveň ochrany.

4. Produkty a služby, ktoré spadajú pod MiFID reguláciu

Produkty:

- podielové fondy, vkladové certifikáty
- zmenky
- dlhopisy
- akcie
- opcie, forwardy, swapy, iné deriváty
- iné produkty finančných trhov

Finančné služby, najmä:

- prijímanie a vykonávanie pokynov na finančné nástroje na účet klienta
- investičné poradenstvo
- riadenie portfólia
- zabezpečenie finančných nástrojov na účet klienta
- poskytovanie informácií o finančných nástrojoch

MiFID sa netýka:

- sporiacich a termínovaných účtov
- termínovaných vkladov
- dôchodkových fondov
- netermínovaných obchodov s cudzími menami
- investičného životného poistenia